

Kommunstyrelsen

Riktlinje för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

Beslutat datum:	2025-05-12
Gäller från datum:	2025-06-03
Beslutat av:	Kommunstyrelsen
Ansvarig:	Kommunstyrelseförvaltningen, utvecklingsavdelningen
Diarienummer:	KS-2024-00634
Giltighetstid:	Tillsvidare
Ersätter tidigare beslut:	KF 2020-12-14 § 227

Styrdokument i Haninge kommun

Program – antas av kommunfullmäktige

Ett program anger den politiska viljeinriktningen inom ett särskilt prioriterat område och fastställer, på strategisk nivå, strategier för hur viljeinriktningen inom området ska förverkligas. Antalet program ska vara begränsat. Program ska ha en giltighetstid.

Policy – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Policyer talar om vad kommunen vill uppnå inom ett specifikt område, men tar inte ställning till utförande eller metoder. Policyer ska ha en giltighetstid.

Strategi – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En strategi anger strategiska åtgärder för den politiska viljeinriktningen. Strategier kan ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategier ska ha en giltighetstid.

Riktlinje – antas av kommunstyrelsen eller nämnd

En riktlinje anger ramar för handlingsutrymmet i en viss fråga och säkerställer korrekthet och kvalitet. Riktlinjer preciserar hur andra styrdokument eller lagstiftning ska uppnås. Riktlinjer behöver inte ha en giltighetstid.

Anvisning/rutin – antas av ansvarig direktör/chef

En anvisning eller rutin verkställer politisk vilja eller lagstiftning genom att konkret ange hur uppgifter ska göras. De besvarar ofta frågor om vad, när, var, hur och av vem. Kommundirektör fattar beslut om anvisningar och rutiner som riktar sig till hela koncernen. Anvisningar och rutiner behöver inte ha en giltighetstid.

Innehåll

Bakgrund och syfte	4
Riktlinje för arbetet med nationella minoriteters rättigheter ..	5
Fokusområde 1: Rätten till information.....	5
Fokusområde 2: Skydd av kultur och språk	5
Fokusområde 3: Rätten till delaktighet och inflytande	6
Fokusområde 4: Motverka diskriminering och utsatthet.....	6
Genomförande	7
Samrådsmöten	7
Dialoggrupp	7
Samordning och uppföljning	8
Källor.....	8

Bakgrund och syfte

Genom historien har många minoritetsgrupper utsatts för marginalisering, diskriminering och utsatthet av olika slag. Detta är ett viktigt skäl till Europarådets ramkonvention. År 2009 infördes minoritetspolitiken som ett eget politikområde i Sverige och en ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) tillkom. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3). År 2012 beslutade regeringen att också anta en samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering (Skr. 2011/12:56) med det övergripande målet att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha samma möjligheter i livet som en icke-rom. Minoritetslagstiftningen reviderades och förstärktes ytterligare 2019. Då fastslogs att alla kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Utöver bestämmelser som omfattar samtliga nationella minoriteter finns särskilda rättigheter och förstärkt skydd för de territoriellt bundna språken finska, meänkieli och samiska, så kallade förvaltningsområden. Sedan 2010 ingår Haninge kommun i förvaltningsområde för finska språket.

Målet med Haninge kommuns arbete med nationella minoriteters rättigheter är, i likhet med den nationella minoritetspolitiken, att skydda de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt att stödja de historiska minoritetsspråken så de hålls levande.

Syftet med denna riktlinje är att konkretisera hur Haninge kommun ska förverkliga lagen om nationella minoriteter, samt nationella strategier kopplade till nationella minoriteter.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för genomförande och uppföljning av de minoritetspolitiska fokusområdena samt att redovisa sitt arbete i enlighet med kommunens styrmodell och kvalitetsstyrning, där nationella minoritetslagen kräver det.

Kommunstyrelsen ansvarar för samordnad uppföljning av nämndernas minoritetsarbete utifrån denna riktlinje.

Riktlinje för arbetet med nationella minoriteters rättigheter

Fokusområde 1: Rätten till information

Kommunen har ett särskilt ansvar att informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och kommunens ansvar. Om det finns personal som behärskar finska, meänkieli och samiska har den enskilde även rätt att använda språken i kontakten med kommunen.

Prioriterade aktiviteter för kommunen:

- Informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och kommunens ansvar och skyldigheter.
- Säkerställa att det finns övergripande information om nationella minoriteters rättigheter på kommunens hemsida.
- Synliggöra den finskspråkiga förskole- och skolverksamheten och äldreomsorgen samt kulturevenemang med anknytning till nationella minoriteter.
- Se till att delar av kommunens hemsida är översatt till finska samt övriga nationella minoritetsspråk utifrån behov.
- Tillhandahålla telefonservice på finska.

Fokusområde 2: Skydd av kultur och språk

Kommunen har ett ansvar att skydda och främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användningen av det egna minoritetsspråket ska särskilt främjas.

Prioriterade aktiviteter för kommunen:

- Främja, stödja, synliggöra och stärka de nationella minoriteternas språk och kultur, med ett särskilt fokus på barn och unga.
- Erbjuder modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken i grundskolan och stödja barn i förskolan i språkutvecklingen av deras nationella minoritetsspråk samt främja utvecklingen av barnens kulturella identitet.
- Erbjuder förskola och äldreomsorg till minoriteten sverigefinnar helt eller till väsentlig del på finska. I mån av tillgång på språkkunnig personal ska omsorg även tillhandahållas på övriga nationella minoritetsspråk.

- Utveckla former för kontinuerlig uppföljning av medarbetares kompetens i finska och övriga nationella minoritetsspråk.
- Synliggöra de nationella minoriteterna och deras historia på deras märkesdagar.

Fokusområde 3: Rätten till delaktighet och inflytande

De nationella minoriteterna ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem. Kommunen ska så långt som möjligt samråda eller föra dialog med minoriteterna i sådana frågor.

Prioriterad aktivitet för kommunen:

- Genomföra gemensamma strukturerade samråd med nationella minoriteter utifrån kommunens rutiner för samråd och dialogmöten med nationella minoriteter. Samråd/dialog med barn och unga ska särskilt prioriteras.

Fokusområde 4: Motverka diskriminering och utsatthet

Den statliga strategin för nationella minoriteter *Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella minoriteterna* lyfter fram, som ett av fyra målområden; att motverka diskriminering och utsatthet utifrån diskrimineringslagen.

Prioriterade aktiviteter för kommunen:

- Genomföra nulägesbeskrivningar och analyser för att identifiera de nationella minoriteternas behov och utmaningar samt utforma lämpliga insatser därefter.
- Sprida kunskap och genomföra kompetensutvecklande insatser för tjänstepersoner och förtroendevalda.
- Genomföra insatser och kulturella aktiviteter med fokus på nationella minoriteter som vänder sig till allmänheten.

Genomförande

Samrådsmöten

Haninge kommun har en modell för att genomföra strukturerade samråd och dialoger på såväl politisk- som på förvaltningsnivå.

Samråd för nationella minoriteter är ett rådgivande organ i kommunen som finns under kommunstyrelsen (KS maj 2023, dnr 2023-00134). Sju förtroendevalda, varav en förtroendevald utses till ordförande, väljs för varje ny mandatperiod för respektive parti. Samrådet har som uppgift att samordna verksamheten kring frågor som berör de nationella minoriteterna och som har med de nationella minoritetsspråken att göra. Fyra möten per år hålls med de nationella minoriteterna i kommunen.

Alla fyra samrådsmöten är öppna för alla Haningebor som identifierar sig som tillhörande någon av de nationella minoriteterna. Av dessa är två riktade mot den sverigefinska minoriteten, ett mot den romska minoriteten och ett mot samtliga nationella minoriteter. Om intresse och behov finns hos övriga nationella minoriteter kan dessa utökas.

Dialoggrupp

Syftet med dialoggruppen är att strukturerat, samordnat och gemensamt i kommunen arbeta med riktlinjens fokusområden för nationella minoriteter. Dialoggruppen för nationella minoriteter är en förvaltningsövergripande kunskapsbank i minoritetsfrågor och förvaltningskontakterna i gruppen har en viktig roll i samarbetet inom kommunen och med de nationella minoriteterna.

Dialoggrupp bemannas av förvaltningskontakter från kommunens förvaltningar samt representanter för nationella minoriteter, som genomför och följer upp kommunens minoritetspolitiska fokusområden.

Dialoggruppens ansvar och mandat

Gruppens huvudsakliga uppgift är att föra dialog med minoritetsgrupper i kommunen samt att bistå i arbetet med att samordna uppföljning och verka för att fokusområden i riktlinje för nationella minoriteter beaktas.

Minoritetsgrupperna väljer representanter till dialoggrupperna. Representanterna fastställs av samrådet.

Förvaltningskontakterna ska samordna och förankra arbetet inom sin respektive förvaltning. De ska lyfta frågor vidare från minoritetsgrupper och

verka för att öka och sprida kunskap om nationella minoriteter i den egna förvaltningen.

Samordningsmöten – förvaltningskontakter och samordnare för nationella minoriteter träffas två gånger per år.

Dialogmöten – förvaltningskontakter och samordnare för nationella minoriteter träffar minoritetsgrupper två gånger per år.

Samordning och uppföljning

Kommunstyrelsen samordnar arbetet med de nationella minoriteternas rättigheter i kommunen.

Kommunstyrelsen samordnar inrapporteringen av kommunens insatser i arbetet med de nationella minoriteterna till den statliga myndighet som svarar för uppföljningen på nationell nivå (för närvarande Länsstyrelsen i Stockholms län).

Kommunstyrelsen följer minst en gång om året upp kommunens arbete med nationella minoriteters rättigheter. Uppföljningen sker inom ramen för kommunens system för uppföljning av verksamhet och ekonomi.

Källor

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2009724-om-nationella-minoriteter-och_sfs-2009-724/

Från erkännande till egenmakt - regeringens strategi för de nationella

minoriteterna: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2009/03/prop.-200809158>